

Omgevings- analyse **2020**

Inspiratienota

HOUTHULST

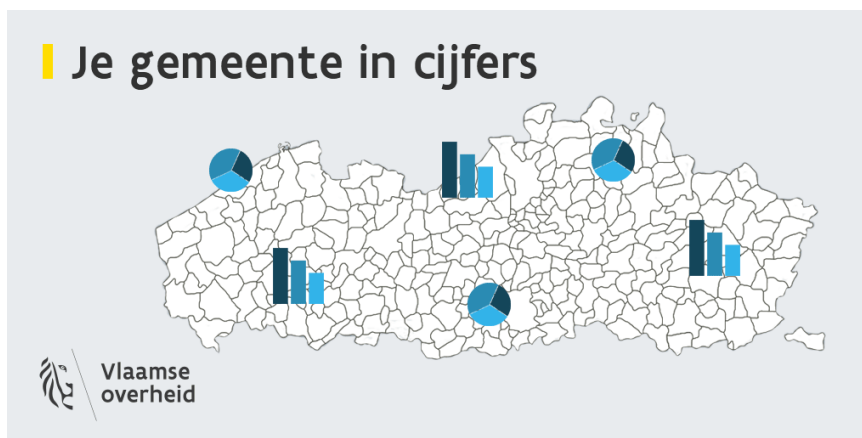
Vooraf

De omgevingsanalyse is een verplichte toelichting bij het meerjarenplan en is aldus een basis voor oriëntatie van het beleid en voor het bepalen van de beleidsprioriteiten. Het beleid zal erop gericht zijn te veranderen, verbeteren, versterken, in te spelen op maatschappelijke evoluties ...

De analyse werd uitgevoerd aan de hand van de **SWOT-methodologie** en de **DESTEP-analyse**. SWOT-analyse of 'sterkte-zwakteanalyse' is een techniek voor de analyse van een organisatie op basis van Strengths (sterkten), Weaknesses (zwakten), Opportunities (kansen), en Threats (bedreigingen).

DESTEP staat voor Demografische, Economische, Sociaal/culturele, Technologische, Ecologische en Politiek/juridische factoren. Door het analyseren van deze factoren krijgt men een duidelijk beeld van de externe omgeving van de organisatie.

Die externe omgeving wordt in beeld gebracht met de kencijfers opgenomen in de '**profielcharts van de gemeente**'. Dit profiel vormt de bijlage bij deze inspiratienota.

Vooraf

De analyse is het resultaat van de denkdag/inspiratiedag, waar groepjes medewerkers van gemeente en OCMW nadachten over de toekomst en het beleid van de gemeente. Met deze **inspiratienota OA2020** probeert de administratie de bestuursploeg te inspireren met het oog op het meerjarenplan. Deze inspiratie werd geordend volgens de klassieke beleidsthema's:

Vooraf

De inspiratie werd getoetst aan het bredere kader van de **Sustainable Development Goals** (SDG). Dit zijn de doelstellingen die de wereld zich stelt richting 2030 om aan duurzame ontwikkeling te werken. De 17 hoofddoelstellingen werden ontwikkeld in de schoot van de Verenigde Naties en vormen het belangrijkste internationaal duurzaamheidskader voor de komende 15 jaar.

DOD = Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen
 SDG = Sustainable development goals

overheid

Strategie en planning

Er is geen uitgewerkte **gemeenschappelijke visie en missie** door/voor gemeente en OCMW.

De medewerkers moeten/willen nauwer betrokken worden bij de beleidsplanning en -evaluatie. De beleidsvisie en beleidsplan zijn niet altijd gekend binnen de organisatie (zeker niet van andere diensten). Deze dient nog beter bekend te worden gemaakt binnen de organisatie via de interne kanalen, briefings... Om te komen tot een meer integraal en gedragen beleid is het noodzakelijk om de visie en beleidsdoelstellingen op een toegankelijke manier te **communiceren doorheen de hele organisatie**.

Het beleid moet geformuleerd worden in een beperkt aantal **bevattelijke beleidsdoelstellingen**, actieplannen/acties die niet enkel financieel zijn gekoppeld, maar ook **sturend** kunnen zijn in de werking van de organisatie. De doelstellingen moeten haalbaarheid en realistisch zijn. De werking en uitvoering van de budgetten moeten conform verlopen met de uitgewerkte beleidsdoelstellingen en zo weinig mogelijk doorkruist worden met adhoc-acties en projecten.

Tegelijk moet de realisatie van de beleidsdoelstellingen, actieplannen en acties beter **periodiek** worden getoetst, gerapporteerd en desgevallend bijgestuurd, aan de hand van een gebruiksvriendelijk **monitoringsysteem** met kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren.

Ook kan meer aandacht worden geschonken aan een betere projectplanning en het opvolging van projecten (bv. door middel van projectfiches). Het is belangrijk om de juiste personen op tijd te betrekken in de projecten.

overheid

Het jaar 2020: de coronacrisis

De lokale besturen spelen een centrale rol in het mee bestrijden van de coronacrisis om op lokaal niveau de negatieve gevolgen van deze crisis zoveel mogelijk te vermijden.

Concreet betekent dit dat zowel de kosten voor het bestrijden van het virus als de effecten op de lange termijn wegen op de meerjarenplanning van het lokaal bestuur Houthulst.

Dit gaat niet over kleine bedragen maar bedragen die het budget voor 2020 en voor 2021 danig in de war heeft gestuurd. Deze beperken zich niet tot hogere uitgaven ter ondersteuning van onze inwoners maar heeft ook een rechtstreekse invloed op het budget dat we kunnen voorzien in 2021.

overheid

Innovatie en dienstverlening

De **dienstverlening** van de organisatie wordt op regelmatige basis in vraag gesteld maar niet op een formele manier getoetst. Het is opportuun om meer **klantbevestigingen** af te nemen om na te gaan of de dienstverlening effectief is afgestemd op de (interne en externe) klantbehoefte.

Er moet worden nagedacht over hoever de organisatie moet gaan in haar dienstverlening (**kerntaak**/bijtaak), zonder afbreuk te doen aan de bestaande dienstverlening. Bijkomende diensten, taken en opdrachten vergen bijkomende middelen, en moeten kritisch in vraag worden gesteld.

Er kan worden nagedacht over de implementatie van **andere modellen van dienstverlening** (bv. werken op afspraak, e-loket, digitale dienstverlening ...).

Gezien de beperkte capaciteit en financiële marge van de gemeente is het moeilijk **pionier** te zijn, maar er moet worden op toegezien dat de gemeente niet achterop hinkt. Er kan meer aandacht zijn voor het implementeren van kwaliteitsvolle praktijkvoorbeelden (bv. uit andere gemeenten). Innoveren kan meer worden aangemoedigd. De organisatie moet ook openstaan voor innovatie.

Digitalisering is een belangrijke factor in dienstverlening en innovatie. Hier moet verder worden op ingezet. Een goede ondersteuning van de ICT-dienst is hierin van groot belang.

De gezondheids crisis deed ons in sneltempo nadenken over onze dienstverlening. Na enkele weken te werken achter gesloten deuren en enkel op afspraak hebben we ons **dienstverleningsconcept** moeten aanpassen. Het verplichte telewerken was daarbij een uitdaging waarbij we het telewerk moeten laten overeenkomen met een permanentie op afspraak achter gesloten deuren.

Communicatie

overheid

Interne en externe communicatie kunnen worden geoptimaliseerd.

De interne communicatiekanalen kunnen verbeterd worden en efficiënter aangewend worden. Er is nood aan meer **communicatie tussen de diensten** (bv. uitgebreider diensthoofdenoverleg, nieuwsbrief voor personeel...). Relevante interne informatie bereikt niet altijd de juiste medewerkers (politiek bestuur naar administratie; MAT naar medewerkers). Er kan ook meer transparantie worden gecreëerd omtrent de werking van het MAT (o.a. communicatie van agendapunten en adviezen). Over bepaalde topics kan beter worden gecommuniceerd.

Inzake het informeren van de burger is er ingezet op diverse externe communicatiekanalen zoals het gemeentelijk infoblad, website, sociale media... De website kan worden verbeterd.

Inzetten op **digitale communicatie** wordt met de dag belangrijker. Blijvende aandacht voor nieuwe kanalen en vernieuwing van bestaande is noodzakelijk. De **gemeenschappelijke huisstijl** kan nog beter worden uitgerold (ook naar OCMW) om te komen tot een integrale en uniforme communicatie.

In het algemeen communicatiebeleid moet er voldoende aandacht zijn voor **doelgroepencommunicatie**. Er moet rekening worden gehouden met het feit dat de verschillende doelgroepen op een andere manier communiceren.

De aanstelling van een **communicatieambtenaar** kan een meerwaarde betekenen.

Er werd reeds meer personeel ingezet op vlak van communicatie, een beslissing die tot zijn recht kwam tijdens de coronacrisis. Hoewel er op heel veel niveaus (federaal, vlaams, provinciaal) werd gecommuniceerd stellen we vast dat de **lokale communicatie** nog zeer essentieel is en de plaats waar men naartoe gaat om lokaal een antwoord te krijgen op de vragen. De samenstelling van de crisiscel (lokaal) was hierbij essentieel.

overheid

Kwaliteit en organisatiebeheersing

De kwaliteit van de dienstverlening moet verder worden opgevolgd. Hiervoor moet er meer aandacht zijn voor het **toetsen van tevredenheid** bij klanten. Momenteel gebeurt dit nog onvoldoende gestructureerd (of enkel in kader van 'opgelegde kwaliteitszorg'). De resultaten worden best gestructureerd en centraal verzameld en effectief gebruikt voor verdere kwaliteitsverbetering.

Er is een **klachtenbehandelingssysteem** en **organisatiebeheerssysteem**. Deze blijken echter onvoldoende gekend binnen de organisatie. Risicobeheersing moet worden uitgebreid (bv. sociale dienst) en moet ook meer (en aanhoudend) besproken worden.

De huidige **infrastructuur** voldoet niet altijd aan de behoeften van de klanten en medewerkers (bv. privacy kan niet overal worden gegarandeerd, niet altijd rolstoel-toegankelijk...). Er dient onderzocht te worden welke gebouwen aangepast/vernieuwd moeten worden met aandacht voor privacy, duurzaamheid, toegankelijkheid... De decentralisatie van de administratieve diensten is een hinderpaal bij samenwerking en communicatie en komt niet ten goede van de dienstverlening.

overheid

Personeel

Er is een uitgewerkt personeelsbeleid (rechtspositieregeling, arbeidsreglement...) maar dit kan duidelijker en transparanter worden gecommuniceerd. Het organogram moet nog worden bijgewerkt. De functiebeschrijvingen zijn niet overal geactualiseerd. Er is een onthaalbeleid, maar er moet voldoende aandacht gaan naar het begeleiden en introduceren van nieuwe medewerkers door de leidinggevenden.

Om de kwaliteit van de dienstverlening en de motivatie van medewerkers te verhogen moet er verder ingezet worden op de ontwikkeling van **competenties** (Bv. in het aanwervingsbeleid, persoonlijk ontwikkelingsplan). Er is voldoende mogelijkheid en aanbod voor opleidingen.

Door het toenemend aantal taken en verantwoordelijkheden van een lokaal bestuur, ondervinden de medewerkers een **toenemende prestatiedruk**. De **personeelsbehoefte neemt toe**. Versnippering van de functies (bv. een VTE die drie functies heeft) kan problematisch zijn.

Er moet blijvende aandacht zijn voor **gendergelijkheid** en **diversiteit**.

Back-ups binnen de organisatie zijn van groot belang voor de continuïteit van de dienstverlening. In een ideale situatie is er voor elke taak een back-up voorzien. De schaal van de gemeente maakt dit echter moeilijk waardoor de organisatie 'kwetsbaar' wordt. Dit kan deels worden opgevangen door het inventariseren en documenteren van de sleutelprocessen. Daarnaast moet er voldoende aandacht zijn voor **kennisoverdracht/-deling**. Er moet tijdig geanticipeerd worden op pensionering. Om de nodige know-how in de organisatie te houden, kan er dubbel worden gelopen bij het uit/in dienst gaan bij cruciale functies.

overheid

Personeel

Als lokaal bestuur hebben we ervoor gekozen om het personeel niet thuis te zetten via het stelsel van economische werkloosheid maar hebben we de eerste korte periode opgevangen via dienstvrijstelling. Hierdoor hebben we relatief snel kunnen heropstarten en de dienstverlening voor onze inwoners gegarandeerd.

De organisatie staat nog niet open voor **nieuwe werkvormen**. Glijdende werkuren zijn ingevoerd, maar dit zou nog verder kunnen worden toegepast. Ook (occasioneel) thuiswerk zou bespreekbaar moeten kunnen zijn, met aandacht voor de specifieke dienstverlening en begeleiding bij dit proces (bv. ICT-aanpassing). De Coronacrisis heeft dit in een versnelling ingevoerd in onze organisatie.

Er kan meer aandacht gaan naar het **welzijn** van de medewerkers, zowel wat betreft werkomgeving en ergonomie als waardering. De organisatie moet erover waken dat goede werkrachten zich blijven gemotiveerd inzetten voor de gemeente ('retentiebeleid'). Betrokkenheid van het personeel en transparantie in het personeelsbeleid zijn van groot belang.

Er zou een **tevredenheidsonderzoek** kunnen worden uitgevoerd.

overheid

Samenwerking en netwerken

Binnen de organisatie is er aandacht voor elkaars expertise. Het delen van informatie en het creëren van een **systematische en structurele samenwerking** over de grenzen van de clusters en diensten heen kan nog beter om te komen tot een integraal beleid en meer interactie tussen de diensten. Er kan sterker worden gecommuniceerd over lopende of geplande projecten, zodat de samenwerking beter kan tot stand komen. De fysieke spreiding van diensten op andere locaties staat een efficiënte samenwerking deels in de weg.

Het belang van **externe samenwerkingsverbanden** mag zeker niet worden onderschat. Om het gemeentelijk beleid te realiseren en de lokale slagkracht te vergroten zijn gemeenten van onze schaal vaak aangewezen op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Verder uitbreiden en onderhouden van de huidige samenwerkingsverbanden is noodzakelijk.

Ook in tijden van crisis blijken de lokale netwerken zeer belangrijk. Zo werden enkele uitdagingen (zoals contacttracing, groepsaankopen medisch materiaal,...) bovenlokaal georganiseerd.

overheid

Decreet Lokaal Bestuur

Het decreet lokaal bestuur van 22 december 2017 verscheen op 15 februari 2018 in het Belgisch Staatsblad. De meeste bepalingen zijn op 1 januari 2019 in werking getreden. Er is nood aan **opleidingen** omtrent de administratieve vernieuwingen ingevoerd door het DLB.

Dit decreet bevat bepalingen omtrent de maximale integratie van de gemeente en het OCMW, deze blijven wel twee aparte rechtspersonen. Op alle administratieve vlakken zullen praktijken en regelingen verder op elkaar moeten worden afgestemd. Tegelijk biedt de integratie **opportuniteiten** om diensten beter te combineren tot een integraal aanbod, personeel efficiënter in te zetten, meer afstemming, multidisciplinair werken...

In tegenstelling tot de reguliere voorschriften was het plots noodzakelijk om bestuursvergaderingen op een nieuwe manier te organiseren. Dit gaat gepaard met de uitdagingen op vlak van telewerk en digitalisering.

General Data Protection Regulation (GDPR)

GDPR is een Europese verordening die op 25 mei 2018 in werking is getreden. GDPR regelt de omgang met privacy gevoelige gegevens en heeft als doel de bescherming van persoonlijke data van de Europese burgers. Er zal moeten worden aangetoond welke persoonsgegevens worden verzameld, hoe deze data worden gebruikt en hoe deze data worden beveiligd. Hiervoor moet het opgestelde **informatieveiligheidsplan** worden uitgedragen binnen de organisatie. Daarnaast moeten er **bewustzijns campagnes** worden uitgewerkt. Het delicate evenwicht tussen openbaarheid van bestuur en privacy zal constant moeten worden bewaakt. De GDPR wordt door velen in de organisatie als een belemmering en extra last ervaren.

overheid

Pensioenwetgeving

De komende jaren wordt de pensioengerechtigde leeftijd verhoogd. De wettelijke pensioenleeftijd wordt in 2025 verhoogd tot 66 jaar en in 2030 tot 67 jaar. Met deze evolutie moet voor zover mogelijk rekening worden gehouden (aangepast takenpakket, compensaties...).

Daarnaast moet een visie worden ontwikkeld omtrent het **evenwicht** tussen **statutair/contractueel personeel** en de responsabiliseringsbijdrage.

Mondige burger

De burger wordt mondiger en heeft een gewijzigde perceptie omtrent de werking van de organisatie. De verwachtingen op het vlak van dienstverlening en beschikbaarheid zijn hoger dan vroeger. Om een **realistisch verwachtingspatroon** te creëren is het noodzakelijk om in te zetten op transparante en duidelijke communicatie over de dienstverlening.

Bovendien verwacht de burger geen éénrichtingscommunicatie meer, maar wel dialoog. Hiervoor is het noodzakelijk om meer in te zetten op **burgerparticipatie** en het voorzien van inspraak. De werking van de huidige adviesraden moet worden geëvalueerd.

overheid

Digitalisering en nieuwe technologieën

Door in te zetten op digitalisering en nieuwe technologieën kan er een efficiëntere en effectievere dienstverlening worden bewerkstelligd. Een verdere optimalisatie van de **ICT-infrastructuur** en **ICT-ondersteuning** is noodzakelijk om mee te kunnen met actuele ontwikkelingen.

Daarnaast kan het **e-loket** verder worden uitgewerkt, en moet **e-facturatie**, **digitale handtekening**, en de mogelijkheid tot **online reservatie** en **betalen** voor sommige diensten worden onderzocht.

Er moet verder worden ingezet op het **afstemmen van de verschillende systemen en softwarepakketten**. Om ervoor te zorgen dat medewerkers mee zijn met de nieuwe ontwikkelingen is het nodig om blijvend in te zetten op opleidingen.

Het is noodzakelijk om blijvend in te zetten op **fysieke kanalen** en om burgers te begeleiden in het proces van digitalisering. Er moet rekening worden gehouden met de **digitale kloof**.

Telewerk, online vergaderen, afstand houde,... het zorgde allemaal voor een stroomversnelling binnen het uitgestippelde traject op vlak van digitalisering. Deze crisis zorgde er met andere woorden voor dat in één jaar tijd heel wat verder staan op dit vlak.

financiën

Financieel beheer

De **financiële processen en praktijk** bewaren een goed evenwicht tussen controle en flexibiliteit/werkbaarheid.

Diensten en medewerkers worden betrokken bij **opmaak van de budgetten**, maar minder bij de aanpassing en uitvoering ervan. Hierover kan beter worden teruggekoppeld naar/binnen de diensten.

De diensten moeten actiever worden op het gebied van het **beheren van hun eigen budgetten**. De invoering van decentralisatie van de besteladministratie zou op dit punt de diensten meer autonomie moeten geven.

Er is behoefte aan meer periodieke financiële **rapportering**.

De organisatie gaat doorgaans op een rationele manier om met **middelen en budgetten**. Aanstellen van een magazijnier, teneinde een efficiënt stockbeheer te kunnen uitwerken zou hier echter toe bijdragen. Er kan ook meer aandacht gaan naar **strategisch patrimoniumbeheer** waarbij onderhoud van gebouwen preventief wordt gepland en uitgevoerd (gebouwenbeheer/-overleg, één poetsplan voor alle gebouwen samen).

financiën

Financieel beheer

Ondanks de inspanningen die momenteel geleverd worden om op een systematische en structurele manier te zoeken naar **subsidiekanalen en – mogelijkheden** kan dit nog worden geoptimaliseerd. Het is noodzakelijk om hieromtrent blijvend samen te werken met intergemeentelijke netwerken en buurgemeenten (meer samenwerking op regionaal niveau). Tegelijk moet er binnen de organisatie meer op een structurele manier beslist worden om (al dan niet) in te zetten op **subsidies** (rekening houden met voorwaarden, haalbaarheid, eigen inbreng, werklast...).

Het laat geen twijfel dat de coronacrisis een serieuze impact op het financieel beheer van de gemeente. Niet enkel op vlak van uitgaven en ontvangsten, de urgentie van de situatie zorgde ervoor dat we volop de kaart moesten trekken van een flexibele en werkbare financiële dienst.

demografie

Vergrijzing/Vergroening

De gemeente heeft te kampen met een **toenemende vergrijzing**, bijgevolg is een groot aandeel van de bevolking ouder dan 65 jaar. In 2017 was 18,6% van de totale bevolking ouder dan 65jr. Ook de interne vergrijzing (het aantal 80+'ers) neemt toe. Deze evoluties maken het noodzakelijk om blijvend in te zetten op een **kwalitatief ouderenbeleid**.

Tegelijk zijn de jongeren op de gemeente nog steeds sterk vertegenwoordigd. In 2017 was 21% van de inwoners jonger dan 18jr.

Het is noodzakelijk om aandachtig te zijn voor gepaste **communicatie, toegankelijkheid, mobiliteit... op maat van beide doelgroepen**. Er kan ook meer aandacht zijn voor **dienstverlening aan huis**, en er wordt best blijvend ingezet op de **mindermobielen centrale**. Daarnaast kunnen **alternatieve woonvormen** worden ondersteund (kangoeroewonen, zorgwonen, woonzorgzones, levenslang wonen, ...). Daarnaast kan ook het **vrijtijdsaanbod** nog verder worden afgestemd op de diverse doelgroepen.

De sterke vergrijzing zal een negatieve impact hebben op de **financiële evenwichten**.

De woonzorgcentra hadden uiteraard hun handen vol het afgelopen jaar. De woonzorgcentra op het grondgebied van Houthuls zijn private vzw's maar uiteraard hebben we hen als lokaal bestuur zoveel mogelijk ondersteuning aangeboden – via het ter beschikking stellen van medisch materiaal.

demografie

Veranderende gezinssamenstelling

De laatste jaren kan er binnen de huishoudens een groei worden waargenomen van het aantal alleenwonenden, éénoudergezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, ... In 2017 was bijna 28% van de huishoudens in de gemeente een eenpersoonshuishouden. Deze personen zijn vaak financieel minder sterk en hebben andere behoeften (bv. op het vlak van wonen). Het is dan ook noodzakelijk om meer in te zetten op de **begeleiding** van deze inwoners (financieel, ondersteunen, informeren...), alsook moet er blijvende aandacht zijn voor betaalbaar wonen (zie thema 'Wonen').

Daarnaast moet de dienstverlening en de werking beter worden afgestemd op deze evolutie. Concrete voorbeelden zijn het voorzien van aangepaste openingsuren, werken op afspraak, voorzien van voldoende (en flexibele) kinderopvang, ...

armoede

Armoede

Het gemiddeld inkomen van de inwoners ligt lager dan vergelijkbare gemeenten en de gemiddelde Vlaamse gemeente.

Er is 'verdoken' armoede die moeilijk in kaart kan worden gebracht. Er kan nog meer ingezet worden op laagdrempelig en outreachend werken, huisbezoeken... De sociale dienstverlening moet laagdrempelig en toegankelijk zijn. Voor sommigen ligt de drempel om naar het OCMW te stappen nog relatief hoog. Bovendien kan het aanbod nog beter worden overgebracht naar de doelgroep.

Alsook moet het systeem van premies en voordeeltarieven worden geformaliseerd, gericht worden uitgewerkt (bv. meer afhankelijk van gezinssituatie en inkomen) en meer in de aandacht worden gebracht. Deze zijn nog te vaak ongekend.

Initiatieven rond het verdelen van voedseloverschotten kunnen worden ondersteund en gefaciliteerd (bv. 'to-good-to-go').

Er kan een armoedetoets worden ingebouwd bij het nemen van beleidsbeslissingen.

Er kan verder worden ingezet op vroegdetectie van armoede (bv. via BKO, scholen, poetsdienst, verenigingen ...). Een nauwere binding met de wijkagent kan een meerwaarde zijn op dit vlak.

De coronacrisis treft vooral de meest kwetsbaren van onze samenleving. Het was daarom een uitdaging voor het OCMW om net deze mensen zoveel mogelijk te ondersteunen. Er werden bijkomende voedselpakketten samengesteld, maar ook ondersteuning via lokale consumptiebonnen en uiteraard het garanderen van onze dienstverlening naar deze groep.

armoede

Decreet Lokaal Sociaal Beleid

De Vlaamse Regering keurde op 31 januari 2018 het ontwerp van decreet betreffende het lokaal sociaal beleid principiële goed. Met het nieuwe decreet Lokaal Sociaal Beleid wil Vlaanderen de sturende rol van het lokaal bestuur in netwerken versterken, om zo te komen tot een **meer integraal beleid**. Ook een lokaal sociaal beleid in samenwerking met andere besturen wordt erin mogelijk gemaakt. Met dit decreet wil Vlaanderen zorgen voor een **toegankelijke en meer betrokken hulp- en dienstverlening** in gemeenten en steden, hiervoor moet een **geïntegreerd breed onthaal** worden uitgebouwd in samenwerking met minstens het centrum voor algemeen welzijnswerk en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen. Om de uitbouw van een geïntegreerd breed onthaal te verwezenlijken, moeten de **samenwerkingen** met andere gemeenten en de noodzakelijke partners verder worden versterkt.

Tegelijk moet nagedacht worden over de gestructureerde invulling van het lokaal sociaal beleid in de gemeente (bv. plaats van het 'sociaal huis', 'huis van het kind', lokaal loket kinderopvang...).

wonen en woonomgeving

Alternatieve woonvormen

Nieuw samengestelde gezinnen hebben nood aan een woning met meerdere slaapkamers maar zijn wel bereid om een aantal faciliteiten (keuken, tuin) te delen. Jonge gezinnen daarentegen willen een budgetvriendelijke woning. Alleenwonenden hebben nood aan een compacte eengezinswoning. Ouderen willen het liefst zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen maar willen beroep kunnen doen op hulp- en dienstverlening, op het moment dat ze zorgafhankelijk worden. De klassieke woonvormen beantwoorden dus niet langer aan de woonbehoeften van de verschillende doelgroepen. Er is **behoefte aan alternatieve woonvormen** zoals zorgwonen, co-housing, kangoeroewonen, ... Deze kunnen dan ook ondersteund worden in overleg met de private markt. Hierbij moet aandacht zijn voor de gevolgen en het wettelijk kader van de nieuwe woonvormen (bv. verlies/vermindering van uitkeringen).

Er moet een beleidsvisie worden uitgewerkt rond '**anders wonen**' (in overleg met sociale huisvestingsmaatschappijen) en '**zorgwonen**'.

Betaalbaar wonen

Het Bindend sociaal objectief (BSO) werd bereikt. Het blijft voor de sociale doelgroep nog steeds moeilijk om een betaalbare woning te vinden. Eénoudergezinnen hebben te weinig inkomen om de dure woningen op de privémarkt te betalen. **Leegstaande woningen** zouden moeten (nog sterker) worden geactiveerd in de sociale verhuring (in samenwerking met sociaal verhuurkantoor).

wonen en woonomgeving

Crisiswoning

Er kan nagedacht worden over minstens één crisis- of doorgangswoning in de gemeente (in aanvulling op het aanbod van 'de Clep').

Door de stopzetting van de samenwerkingsovereenkomst de passage (2020) hebben we momenteel geen crisiswoning ter beschikking. Dit zal een bijkomende uitdaging zijn die we zullen moeten aanpakken.

Kwaliteit woningen

Er zijn nog veel woningen met lage energiewaarde en weinig comfort. Een goede, kwaliteitsvolle, betaalbare woning vinden is moeilijk voor de sociale doelgroep. Deze mensen komen dan ook vaak in de slechtere woningen terecht, wat dan weer een invloed heeft op gezondheid en andere aspecten. Het voorzien van gerichte **premies** voor de **renovatie** van bestaande woningen kan hier een oplossing in bieden (bv. isolatie, energiescans...).

De **woondienst** en het **woonoverleg** (en woonloket) vervult hierin een belangrijke rol. Deze samenwerking kan worden geactiveerd.

In heel wat woningen worden **seizoensarbeiders** gehuisvest. De meeste van de woningen zijn niet bestemd als 'kamerwoningen' en voldoen ook niet aan de huisvestingsnormen. Dit moet geïnventariseerd worden en er moet een plan van aanpak opgemaakt worden om 'huisjesmelkerij' te voorkomen. Ook handhaving is nodig: de bepalingen van het 'kamerdecreet' moeten worden nageleefd.

ruimte en infrastructuur

Verdichting

Het "Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen" bepaalt dat vanaf 2040 nieuwbouw verboden is buiten de kerngebieden van steden en gemeenten. De bedoeling hiervan is om de open **ruimte te vrijwaren** en het landschap minder te versnipperen. Dit betekent dat het kerngebied in de gemeente verder verdicht moet worden. Op een beperkt aantal plaatsen kan dat betekenen dat er voor hoogbouw (meerdere bouwlagen) gekozen wordt om de verdichting te realiseren. Hiertoe moet een **gebiedsgericht beleidskader** uitgewerkt worden (waar wel/niet, hoogbouw, ...) met aandacht voor kwaliteitsvolle, open ruimte. Het groene landelijke karakter van de gemeente moet worden bewaakt.

Er moet onderzocht worden welk deel van een **woonuitbreidingsgebied** aangesneden wordt en wat met de resterende woonuitbreidingsgebieden moet gebeuren.

Waterhuishouding, ver/ontharden

Verdere verdichting zal een invloed hebben op de waterhuishouding. Er moet verder worden geïnvesteerd in de aanleg en vernieuwing van de **rioleringen** op het grondgebied. Er moet een systeem worden ontwikkeld voor een striktere opvolging van de **verplichting tot afkoppeling** (in overleg met de rioolbeheerder Fluvius).

Er dient maximaal te worden ingezet op lokale **hemelwaterinfiltratie** (in functie van de overstromingsgevoeligheid). Dit is mogelijk door ontharding en specifieke materiaalkeuze. Het is wenselijk om bij eigen projecten een **onthardingstoets** in te voeren. Ook bij particuliere vergunningsaanvragen moet de verharding zoveel als mogelijk worden vermeden (en gecontroleerd).

ruimte en infrastructuur

Kerken en erfgoed

Er moet een **toekomstplan** voor de kerken opgemaakt worden. Kerken kunnen als polyvalente zalen, ruimte voor amateurkunstenaars... worden aangewend.

Er moet worden onderzocht welke kerkhoven kunnen gesloten worden en op termijn voor andere doeleinden kunnen gebruikt worden.

Belangrijke (erfgoedkundige) gebouwen moeten duurzaam worden gerenoveerd, en kunnen een nuttige **(her)bestemming** krijgen.

Omgevingshandhaving

De omgevingshandhaving vormt het sluitstuk van een effectief ruimtelijk ordeningsbeleid en milieubeleid. Handhaving vormt een essentieel onderdeel voor een goed lokaal beleid. De Vlaamse Regering legt sinds 1 maart 2018 een aantal bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het vlak van handhaving ook specifiek bij de lokale besturen. Er moet een **handhavingsbeleidplan** worden opgemaakt waarin duidelijke prioriteiten en afspraken worden vastgelegd (ruimtelijk, openbaar domein, verharding, leegstand...).

natuur, milieu en energie

Duurzaamheid

Zowel hogere overheden als de burger verwachten dat de organisatie rekening houdt met ecologie en duurzaamheid. De gemeente moet hierin een sterkere voorbeeldrol vervullen.

Gemeentelijke gebouwen moeten waar mogelijk en economisch verantwoord aangepast worden aan de hoogste duurzaamheidseisen (**BEN-principes**). Er moet verder worden ingezet op **vermindering** (monitoring) en **vergroening van het eigen energieverbruik** met zonnepanelen, en door het gemeentelijk wagenpark zoveel als mogelijk om te schakelen naar **elektrische wagens** en **wagens op CNG**.

Er kan een **opportuiniteitsonderzoek** worden uitgevoerd in samenwerking met de universiteit of hogeschool naar toekomstige duurzame energieproductie.

Tegelijk moet de opkomst van elektrische wagens beter worden ondersteund, door installatie van **laadpalen**.

De **openbare verlichting** moet verder worden omgeschakeld (variabel, dimmen, LED...). Ook de verlichting/verleiding van gebouwen moet worden onderzocht.

Er dient rekening te worden gehouden met **duurzaamheidscriteria in het aankoopbeleid**. Ook voor evenementen wordt er best een duurzaamheidsbeleid uitgewerkt (info Mirom).

De **korte-keten** kan worden gepromoot.

Met het **burgemeestersconvenant** zou de gemeente zich kunnen engageren om de CO₂-uitstoot te verminderen.

natuur, milieu en energie

Sluikstorten en zwerfvuil

De tendens van meer sluikstorten en zwerfvuil heeft een grote werk- en financiële last tot gevolg voor de organisatie. Om dit probleem in te dijken moet er blijvend worden ingezet op **afrading** en **sensibiliseringscampagnes** (ook op scholen en bij jeugd) en **handhaving**.

Pesticidendecreet

Sinds 1 januari 2015 kunnen openbare besturen nog slechts in zeer beperkte gevallen gebruik maken van pesticiden. Dit heeft tot gevolg dat onkruidbestrijding veel arbeidsintensiever, tijdrovender en duurder verloopt. De keuze van materialen kan hierbij helpen. De **publieke opinie** (en burgerzin) omtrent onkruid moet ook wijzigen (tolerantie van onkruid op bepaalde plaatsen). Burgers moeten hierover geïnformeerd en gesensibiliseerd worden.

Asbestplan

De Vlaamse regering wil een versneld **afbouwbeleid** voeren voor asbest met als streefdatum 2040. Voor de medewerkers die in contact komen met asbesthoudende materialen moet de juiste uitrusting zoals aangepaste beschermingskledij, mondkap, ... worden voorzien. We moeten ook inzetten op het **sensibiliseren** van burgers omtrent asbest en de gevaren ervan. Er is een **inventaris** van asbest in de eigen gebouwen. De inventaris moet worden geactualiseerd en er moet een **afbouwplan** worden opgemaakt.

natuur, milieu en energie

Vermindering plasticberg en papierverbruik

Er kan verder actie worden ondernomen om plastic zo veel mogelijk te vermijden (ook in de eigen organisatie). Plastic bekertjes en flessen worden vanaf 2020 verboden en moeten worden vervangen door **herbruikbare materialen** (glazen flessen, drinkfontein...). Er moet aandacht gaan naar het bewust omgaan met materiaalverbruik (bv. papier) in de organisatie.

Groen en bomen

Groen is belangrijk, zowel in het centrum als in wijken, langs straten en in recreatiezones. Er is te weinig **groenbeleving in de kern** van de gemeente. Er moet een doordacht plan worden opgemaakt voor de aanleg van parken en het groenbeheer (soorten, afstanden, onderhoud, groeisnelheid). Er moet een visie worden ontwikkeld over het beheer en behoud van **openbare groenzones**.

Bomen dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en structuur van de gemeente. Het aanplanten en het beheer van bomen is een belangrijk aspect van het openbaar **groenbeheer**.

mobiliteit

Mobiliteit

Mobiliteit is een belangrijke factor in de keuze van zowel (jonge) gezinnen om in de gemeente te komen/blijven wonen, als ondernemingen/handelszaken om zich hier te vestigen.

Om de leefbaarheid in de gemeente te verbeteren is een 'modal shift' (wijziging in het algemene verplaatsingsgedrag) noodzakelijk. De gemeente moet hier initiatief in nemen en faciliteren.

Het is tevens van belang om meer autoluwe buurten, en fietsvriendelijke wegen aan te leggen voor zwakke weggebruikers. Er moet worden geïnvesteerd in bijkomende veilige **fietsinfrastructuur** (bv. Stokstraat), zeker in de buurt van (en toegang naar) scholen, vrijetijd- en jeugdinfrastructuur, bibliotheek... De inventaris van **trage wegen** moeten worden geactualiseerd. Vervolgens moet bekeken worden welke behouden worden en welke mogen verdwijnen.

Medewerkers en burgers moeten meer gestimuleerd worden om de fiets of het openbaar vervoer te gebruiken om zo te komen tot een meer **duurzame mobiliteit**. Er kan een afsluitbare **fietsenberging** worden voorzien voor het gemeentepersoneel. Daarnaast kunnen **fietsen voor dienstverplaatsingen** worden aangekocht, en kan ook worden ingezet op initiatieven als deelfietsen, autodelen, carpoolen... Er kan een **fietsuitleenpost** worden opgezet als flankerende maatregel van de actie high five.

Het aanbod van **openbaar vervoer** is zeer beperkt (zowel interne als externe verbindingen). De verbindingen met bepaalde regio's is ontoereikend; er is geen vlotte verbinding tussen Merkem en Houthulst.

11 DUURZAME STEDEN
EN
GEMEENSCHAPPEN

9 INDUSTRIE,
INNOVATIE EN
INFRASTRUCTUUR

mobiliteit

Vooraf de kwetsbaren en ouderen zijn hiervan slachtoffer. Het gebrek aan mobiliteit beperkt hun participatie en kansen (bv. ook verplaatsing naar voedselbank). Er is vraag naar **vervoer op maat** (bv. om naar evenementen te gaan). Er kan meer geïnformeerd worden over het bestaan van de pendelbus (naar ziekenhuis Ieper en ziekenhuis Roeselare). Eventueel kan er een halte worden voorzien in Houthulst. Er kan worden nagedacht over een 'Houthulstbon' voor vrijwilligers die mensen vervoeren.

11 DUURZAME STEDEN
EN
GEMEENSCHAPPEN

Het opvolgen van het decreet **basisbereikbaarheid** en de vertegenwoordiging in de **vervoersregioraad** is van groot belang.

9 INDUSTRIE,
INNOVATIE EN
INFRASTRUCTUUR

De coronacrisis toonde ook de penibele situatie aan van het openbaar vervoer binnen onze gemeente. We hebben dit probleem moeten aankaarten bij de Lijn gelet op de overbezetting van de beschikbare bussen. Er werden ondertussen extra voertuigen ingezet.

Parkeren

Het parkeerbeleid in het centrum (bv. Kerkstraat, scholen...) moet worden geëvalueerd. Meer handhaving is nodig.

ondernemen en werken

Sociale tewerkstelling

Het is noodzakelijk om blijvend in te zetten op (sociale) activering in het kader van maatschappelijke integratie en als opstap naar tewerkstelling (bv. clusterwerking De Opstap).

Landbouw

Er moet een meer gestructureerd **overlegplatform** met de landbouwsector opgestart worden. Eventueel kan een dienst landbouw opgestart worden.

Detailhandel

Er is een beperkt winkel- en horeca-aanbod in de gemeente. Bijkomende initiatieven kunnen hiervoor worden genomen ter **ondersteuning van de lokale economie** (bv. meer organiseren in samenwerking met lokale handelaars, geschenkbonnen, Houthulstbonnen extra promoten...). Er moet ingezet worden op het aantrekken van **kleinhandel** maar ook **ketens**.

Meer dan ooit te voren is de slogan koop lokaal essentieel. 2020 zorgde ervoor dat grote verplaatsingen zoveel mogelijk vermeden moeten worden.

Verplichte sluitingen zorgde ervoor dat het zeer moeilijk was voor de lokale detailhandel. Als lokaal bestuur hebben we daarom volop de kaart getrokken van lokale economie. Naast campagne en ondersteuning hebben we ook concrete acties uitgevoerd om deze actoren te ondersteunen.

ondernemen en werken

Ondernemerschap

Het is belangrijk dat de gemeente voldoende ruimte laat voor **ondernemerschap**, en (startende) ondernemers ook in de mate van het mogelijke ondersteunt. Er kan worden nagedacht op welke manieren dit eventueel mogelijk is. De bestaande **industriezone** wordt uitgebreid.

Toerisme

Op toeristisch vlak laat de gemeente kansen liggen. Er kan worden nagedacht over het uitbreiden van activiteiten en bezigheden voor toeristen en verblijvers. De mogelijkheden voor wat betreft de activering van toerisme op de Driegrachten site, Vredesmolen, Epernonbunker ... kunnen worden onderzocht.

De lokale handelaars en horeca moeten aangemoedigd worden om hier een actieve rol in te spelen. De **troeven** van de gemeente (groen, bossen...) in de regio kunnen hierbij sterker worden uitgespeeld en kunnen wandel- en fietstoeristen aantrekken. Ook private dreven en wegen moeten indien mogelijk worden opengesteld.

In het jaar 2020 was het niet mogelijk om de kaart te trekken van een nieuw toerismebeleid. In onze gemeente hebben we uiteraard heel wat open recreatietroeven (Vrijbos, blankaartbekken, broeken, ...) die nu heel erg duidelijk hun meerwaarde hebben bewezen.

cultuur en vrije tijd

Doelgroepgericht werken

De cluster 'Vrije Tijd' heeft te maken met **verschillende doelgroepen**. In de bepaling van het vrijetijdsaanbod moet er voldoende rekening worden gehouden met deze verschillende doelgroepen...). Alleenstaanden, éénuoudergezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, senioren, kwetsbaren... hebben eigen interesses en behoefte rond vrijetijdsinvulling. 12-18-jarigen zijn een heel moeilijke doelgroep om te bereiken; ook voor kleuters en kinderen met een (sociale) beperking kan er meer worden gedaan.

Er moet méér worden ingezet op het bereiken van de sociale doelgroep met vrije tijd. Deze zijn vaak financieel minder sterk, en de **drempel om te participeren** blijkt nog steeds hoog (zelfs voor gratis activiteiten). Vrije tijd moet inclusief zijn en toegankelijk blijven voor alle lagen van de bevolking, in samenwerking met alle betrokken diensten. Een '**brugfiguur**' is een belangrijke meerwaarde. De samenwerking tussen het Sociaal Huis, rusthuisvoorzieningen en vrijetijdsdiensten kan worden geïntensifieerd.

Verenigingen en buurten

De gemeente kent een sterk verenigingsleven, met veel sport- en cultuurverenigingen. De verenigingen worden sterk ondersteund in hun werking. Het is van belang om het **verenigingsleven** blijvend te ondersteunen, maar er moet toegezien worden op een consistente behandeling en een correcte toepassing van reglementen en naleving van afspraken.

Het is van belang **buurtfeesten** te blijven ondersteunen.

cultuur en vrije tijd

Verenigingen en buurten

De gemeente kent een sterk verenigingsleven, met veel sport- en cultuurverenigingen. De verenigingen worden sterk ondersteund in hun werking. Het is van belang om het **verenigingsleven** blijvend te ondersteunen, maar er moet toegezien worden op een consistente behandeling en een correcte toepassing van reglementen en naleving van afspraken.

Het is van belang **buurtfeesten** te blijven ondersteunen.

De coronacrisis zette het verenigingsleven op zijn kop er moest dus gezocht worden naar nieuwe manieren om hobby's, activiteiten, voorstellingen, bijeenkomsten te kunnen uitvoeren. Het lokaal bestuur heeft zoveel mogelijk zijn infrastructuur gratis aangeboden en verenigingen die in financiële mogelijkheden zitten kunnen beroep doen op de middelen die voorzien binnen het lokaal bestuur.

cultuur en vrije tijd

Infrastructuur en aanbod

De voorzieningen voor 'Vrije Tijd' zijn goed uitgebouwd. Het ruimtelijk uitvoeringsplan van de **vrijetijdscampus** moet aangepast worden. Bij de aanleg van nieuwe infrastructuur moet rekening gehouden worden met het toekomstige onderhoud ervan.

De **bezettingsgraad** van de sporthal/vrijetijdscampus is heel hoog. Het reglement dient dringend op punt gesteld te worden.

De verhuis van de bib en DVT naar de vrijetijdscampus zal ontmoeting bevorderen en veel nieuwe kansen creëren.

De **hoofdbibliotheek** moet worden aangepast om te beantwoorden aan de nieuwe tendensen en evoluties binnen de sector.

Er moet ook meer ingezet worden op 'niet-georganiseerde' vrijetijdsaanbod (buiten de verenigingen). Zo moet bvb. de **individuele sporter** ook voldoende ruimte en mogelijkheid krijgen.

Vrijetijdsactiviteiten mogen geen alternatief worden voor de gemeentelijke **kinderopvang** (en vice versa). Er kan wel een aanvullend aanbod opgezet worden. Een wisselwerking tussen beide moet aangemoedigd worden (bv. opvang voor en na sportkampen).

Ondersteuning van **speelpleinwerking** is dringend nodig. Er is een tekort aan monitoren. Er kan nagedacht worden over de aanleg van een speelterrein op de vrijetijdscampus.

Het gratis ter beschikking stellen van materieel moet worden geëvalueerd (bv. nadars). De **uitleenreglementen** moeten worden herzien (eventueel met waarborgen).

samenleven

Individualisering van de maatschappij en vereenzaming

Er kan een toenemende mate van individualisering in de maatschappij worden waargenomen. Deze trend komt tot uiting in een verhoogd aantal alleenstaanden, vereenzaming van ouderen, lagere buurtbetrokkenheid... Mensen staan veel meer als individu, en minder als groep in de samenleving.

Om individualisering en veréénzaming tegen te gaan kunnen initiatieven met als doel het versterken van de **sociale cohesie** in buurten en wijken worden georganiseerd en gefaciliteerd. Alsook dient er verder te worden ingezet op buurtfeesten en –initiatieven, buddy-werking, project buurtgezellen (+75)...

Buurtwerking kan worden gestimuleerd met materiele ondersteuning en/of kleine subsidies. **Gemengde wijken** die de brug willen slaan tussen generaties moeten worden gestimuleerd.

3 GOEDE
GEZONDHEID
EN WELZIJN

16 VREDE,
VEILIGHEID EN
STERKE PUBLIEKE
DIENSTEN

Vrijwilligers

Dankzij vrijwilligers kunnen verenigingen, gemeente en OCMW meer aanbieden aan de burger. Deze groep wordt steeds schaarser door o.a. de hogere pensioenleeftijd omdat deze ook een sterk actief sociaal leven hebben, en anderzijds ook nog sterk bevraagd worden door (klein)kinderen. Alle diensten dringen daarom aan op een versteviging van het vrijwilligersbeleid. Er moet een overkoepelend visie worden opgesteld omtrent **vrijwilligerswerk**, waarbij sterk ingezet wordt op het werven, waarderen en ondersteunen van vrijwilligers. Hiervoor moet een **professionele omkadering** worden voorzien.

Er kan worden nagedacht over de uitwerking van een '**vrijwilligersdatabank**'.

zorg en gezondheid

Vermaatschappelijking van de zorg

De vermaatschappelijking van de zorg duidt op een verschuiving binnen de zorg waarbij gestreefd wordt om mensen met beperkingen (van lichamelijke, verstandelijke of psychische aard), chronisch zieken en kwetsbare ouderen **zo lang mogelijk hun eigen plek** in de samenleving te laten behouden en hen daarbij zoveel mogelijk te ondersteunen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de persoonlijke omgeving de zorg meer op zich neemt (maatschappelijk kapitaal: vrijwilligers, mantelzorgers). Het is belangrijk de **eerstelijnszones** uit te bouwen in samenwerking met andere gemeenten en (professionele) partners.

Betaalbare zorg

Er is een sterk aanbod aan zorg en zorginfrastructuur in en rond de gemeente. Er moet worden op toegezien dat zorg (en het verblijf in een woonzorgcentrum) betaalbaar blijft, in het bijzonder voor alleenstaande, kwetsbare ouderen.

zorg en gezondheid

Kinderen en gezin

Er is onvoldoende capaciteit voor zowel de voorschoolse (0-3jr) en buitenschoolse kinderopvang. Er is ook nood aan de opvang van 12-16 jarigen. Er dient mee rekening te worden gehouden dat de groendruk in de gemeente aanleiding zal geven tot een uitbreiding van de **opvangcapaciteit**. Het **lokaal loket kinderopvang** moet worden uitgebouwd.

De oprichting van het '**huis van het kind**' biedt interessante mogelijkheden om het kind/gezinsbeleid verdere vorm te geven.

Er moeten ook meer middelen worden ingezet op **pleegzorg**.

Tijdens het jaar 2020 werden de scholen gesloten en diende de BKO er steeds te zijn. Omwille van de bubbels was het essentieel om de groepen zo klein mogelijk te houden dus hebben we ervoor gekozen om onze werking te decentraliseren (dit betekent hogere kosten en minder inkomsten). Daarnaast hebben we onze scholen gratis personeel ter beschikking gesteld om ook daar mee te werken zodat we de kinderen van Houthulst een kwaliteitsvolle opvang kunnen aanbieden.

3 GOEDE
GEZONDHEID
EN WELZIJN

zorg en gezondheid

Gezonde gemeente

Het is van groot belang om verder in te zetten op initiatieven in het kader van een 'gezonde gemeente' en **fysieke en mentale gezondheid** en welzijn (antitabak/-alcohol/-drug, gezonde voeding/dranken...), met bijzondere aandacht voor kwetsbare personen. Er kan meer worden open gestaan voor het faciliteren en ondersteunen van gezondheidsinitiatieven. Er kan beter worden ingespeeld op trends (bv. 10.000 stappen). Sportverenigingen kunnen ook worden gesensibiliseerd om hun sporters geregeld medisch te laten controleren.

Op het vlak van **psychische problematiek** is er heel weinig aanbod in Houthulst.

Bijzondere aandacht is noodzakelijk voor de **drugsproblematiek** (eventueel door het aanstellen van wijkwerkers).

Ook dient verder te worden ingezet op het ken-/zichtbaar maken van **AED toestellen** in de gemeente, en dienen de nodige opleidingen te worden voorzien.

Dementie

Het aantal personen die geconfronteerd worden met dementie neemt toe. Hieromtrent moet verdere expertise en specifieke dienstverlening en ondersteuning worden ontwikkeld en kunnen specifieke projecten worden opgezet in samenwerking met **externe partners** (zoals de praatcafés, 'dementievriendelijke gemeente').

HOUTHULST